

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.— — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mail oglast trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščeneem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 66 • Marlbor, sobota, dne 16. julija 1938 • Leto XIII

Zunanja politika prijateljstva z vsemi

Vsi zunanji ministri se radi pobahajo z najboljšimi prijateljskimi odnošaji z vsemi sosednimi in drugimi državami. Takih izjav zunanjih ministrov smo že tako vajeni, da nikdar ne morem natančno vedeti, zakaj ni tukaj soglasja, zakaj ne tam in zakaj res ni tistega iskrenega sodelovanja med narodi, ki ga želi kulturni svet.

O, to že razumemo, da so glavni vzroki gospodarski, kapitalistični. Vemo, da imajo posamezne države blago, ki bi ga rade prodale, druge ga pa nimajo in bi ga rade kupile. Vzrok nesoglasjem so več ali manj ti življenjski interesi posameznih držav, ki pa zaradi tega, ker ni demokratičnega sodelovanja med državami, prehajajo v demagogijo, s katero ustvarjajo vojno razpoloženje med narodom in končno posezajo po nasilstvu, da zadoste svojim resničnim ali fiktivnim potrebam.

Tako nastajajo vse vojne. Sedaj nastane vprašanje ali in koliko je interesirana posamezna država na politiki drugih držav. Vsaka država mora voditi politiko sporazumevanja. To politiko imenujemo demokratično. Prijateljstvo mora drugim državam to, kar jim gre. Vsa ta vprašanja bi se pa morala reševati s čim objektivnejšo toleranco, vpoštevaje vsestranske realne interese. Taka politika bi bila v stanu voditi k zdravemu mednarodnemu sodelovanju.

Na svetu pa imamo države različnih ideologij. Imamo države, ki priznavajo princip demokracije in države, ki tega principa ne priznavajo, ne priznavajo mednarodnih pogodb in tudi ne kažejo iskrene volje, da jo bodo spoštovale. To je pa zlo, ki nas vedno spravlja v negotovost, ali bo naše prijateljstvo trajno ali ne.

Zaradi tega se mora zunanja politika ozirati kakor vsako osebno prijateljstvo na moralno kvaliteto, to je na vrednostnosti in poštenosti prijatelja. Prijateljstva iz same dobičkarije, ki bi jih lako imenovali konjunkturistična ali politična varanja trenutka, so jako malo priporočljiva, ker nimajo moralnih vrednot.

Zunanja politika držav pa mora biti osnovana na trdnjih problemih bodočnosti. Čim priznavamo princip demokratičnega sodelovanja, kar je naša historijska dolžnost, tedaj bo tudi naša zunanja politika stremela po tem idealu in se skušala moralno združiti in sodelovati z državami, ki ta princip priznavajo. Tu so pa demagogične države.

Nemogoča je pa zunanja politika prijateljstva z vsemi. Tudi za nas je važno, kako se suče mednarodna politika. V korist človeške družbe in miru ali pa v škodo. Ali žele mir, ali žele zavojevanje, ali žele rušiti svobodo narodov? Ta vprašanja so tako važna, ker odločajo o usodi človeštva. Zato morajo države biti oprezne pri snovanju tesnejših prijateljstev.

Nikdar nismo ugovarjali potrebi dobri odnošajev s sosedi. To bi bilo napačno. V vrtincu življenja je celo nemogoče biti brez tesnejših vezi z državami, ki streme po napredku. Tudi mednarodna politika ima načela in so ožje zveze med najboljšimi načeli potrebne. Če teh ni, se lahko izkaže kardakoli, kakor v privatnem življenju, da smo z vsemi prijatelji, a prijatelja nimamo nobenega, ker nikdar ne vemo, kateri prijatelj nas bo najprej zagrabil za vrat.

Mednarodna politika mora biti aktivna, toda se naslanjati na zveze dobre moralne kvalitete.

Demokracija in delavsko

Socialisti se borimo za svobodo in demokracijo. Za to borbo imamo po vsem svetu politične, strokovne, kulturne in še druge organizacije. Če se pa iskreno borimo za demokracijo in svobodo, moramo tudi vedeti, kaj je demokracija in svoboda, obenem pa moramo poznati tudi zakone družabnega in kulturnega razvoja, to je, tiste zakone, ki lahko omogočijo, da pridemo do pravične človeške družbe. Pot do socializma je torej pot razuma in pameti. To predvsem.

Delavsko socialistično gibanje je te momente vedno vpoštevalo. Vsa delavska gibanja, politična, strokovna, kulturna in druga so okraševala svoje embleme ali znake z gorečo bakljo in svojim listom in glasilom dajala gesla, kakor z duhovnim bojem do zmage. Te simbolično označevanje načina boja nam pove, da delavsko gibanje od početka polaga največ važnosti na luč kulture in razuma, ki naj bosta temelja praktičnim bojem.

Današnja doba, ne le v delavskem gibanju, ampak v vsem javnem življenju, se nahaja v nekaki dekadenci ali brezbrizju za te najsvetejše stvari kulture, ki, žal, narašča. To se izraža v skoraj neumljivem pojavu, da med ljudmi ni stvarnih mislecev. Fraze in demagogija vladajo in množice dero za njimi, da bi si najrajši polomili noge in roke. Glave pa sploh nimajo. To nam potrjuje tudi ogromno preseljevanje strankarjev iz stranke v stranko, predvsem v meščanskih strankah. Pa tudi pri nas imamo take primere, take topoglave konjunkturiste, ki komaj čakajo, da mu nasprotnik pomoli svojo roko ali ga pomaže z medom pod nosom, pa je tam, kamor ne spada. Takim ljudem, ali so iz naših

ali nasprotnih vrst, pravimo, da so nestanovitni ali neznačajni. In s takimi ljudmi ne more nihče računati, ne mi ne nasprotniška gibanja, kar pa je največje kulturno zlo današnje dobe, ker je tudi najpoštenjša borba za napredek človeštva ogrožena s temi vešami, ki ugašajo luč kulture.

Ali so ti ljudje sami krivi, da igrajo vlogo veše? So in niso. Niso, ker jim kulturna družba ne nudi prave duhovne hrane in so, ker se ne zanimajo kot ljudje za svojo usodo in rajši pasejo lenobo ali veseljačijo, kakor da bi vzeli v roko pametno knjigo, pameten časopis ter razmotrivali svoj socialni položaj in preštudirali logiko razvoja ter si vstvarili z duhovnim znanjem trdno znanje in prepričanje in s tem tudi značaj.

Res gre današnja reakcija tako daleč, da to izobrazbo ovira in nudi mladini neko novo fiktivno, to je, nerealno izobrazbo. Delavskega gibanja in tudi posameznega delavca vendar to ne sme strašiti, da bi sam sebe zapustil kakor reakcija želi.

Z ozirom na vse to, kar smo tukaj navedli, povdarimo prav posebno, da zlasti delavsko gibanje rabi zrele, izobražene in pametne ljudi v svojih vrstah. In, če reakcija kulturno delo v delavskem gibanju ovira, je vendar dolžnost delavskega gibanja, da to nalogo vrši, da jo pa vrši tudi vsak posameznik, kar lahko stori zase, če le hoče.

Zahtevamo svobodo in demokracijo. Reakcija teh dveh stvari ne mara. Ne mara teh stvari, ker bi se v pravi svobodi in demokraciji moralno opravičeno ne mogla upirati utemeljenim zahtevam. Misli, bolje je če ne dam svobode in demokracije, da me ne bodo nadlegovali in rušili moje zlate dobe. Tako si

gibanje

reakcija misli in molči, pa tudi nam ukazuje molk.

Če se zavzemamo za demokracijo in svobodo, mislimo na pravo svobodo in pravo demokracijo. In če bi se taka uvedla, bi šel razvoj lepo svojo pot. Nikjer pa doslej še nismo opazili take prave demokracije in tudi ne svobode, po kateri bi se urejevale socialne razmere z ozirom na krivico in pravico. — Zato opravičeno smatramo, da je prava demokracija sicer ideal za res kulturno človeštvo, ali ker reakcija nima prave kulture in ne demokracije, je razumljivo, da nastopi prej ali slej vis major (višja sila) potreba po socialnih reformah, ki bo premerila svoje sile med reakcijo in napredkom v tej ali oni obliki. To ni naša grožnja, marveč naravni pojav, ki ga diktira razvoj sam.

Iz vsega tega razmotrivanja sledi: Kulturno delo gibanja in samoizobrazba je nujno potrebno, je predpogoj uspehov delavskega gibanja.

Kaj pomaže veliko število pripadnikov ali članov, če ti niso duhovno zreli, če ne ve vsak posameznik, za kaj se bori in kako se mora boriti, če ni ideja, trdno prepričanje in trdna zavest tisto, kar družji in usmerja brez oklevanja boj delavskega razreda za istimi cilji in na isti način. Za to borbo je potrebno poznanje gospodarskih zakonov, poznanje socializma, ki šele nudi množici načelnost in stanovitnost.

Zato: učimo se sami in naše gibanje naj širi delavsko kulturo.

Potrebujemo značajne borce!

Anglija ne more nazaj

Predsednik angleške vlade je rekel, da pred rešitvijo odpoklica španskih prostovoljcev ne more pristati na uveljavljanje angleško-italijanske pogodbe. On in še več ministrov je izjavilo, da rajši zapuste vlado.

Tudi glede vprašanja manjšin na Čehoslovaškem je angleška vlada dala važno izjavo, v kateri pravi, da ima vtis, da imajo v Pragi in Berlinu najboljšo željo, da se vprašanje reši zadovoljno. V zunanjem uradu pa ne vidijo možnosti posredovanja, če bi pa prišlo do posredovanja v splošnem, bi angleška vlada sama ali skupno z drugimi takšne prilike nikakor ne opustila.

Kriza v mednarodni politiki

Mussolini je napisal predgovor o aktih velikega fašističnega sveta, ki se izdajajo vsako peto leto in se tičejo smernic zunanje politike tudi za bodočnost. Ta predgovor, zlasti glede Španije, je povzročil silno vznemirjenje. Tako pravi, da so dogodki v Španiji prvi spopad med boljševizmom in fašizmom. To pomeni, da Italija zahteva Francovo zmago in ker tudi trdi, da je italijanski narod trajno mobiliziran, hoče s tem reči, da bo vojna v Španiji trajala do Francove zmage.

1200 židov je bilo aretiranih v zadnjem času v Berlinu. Aretacije pa se še nadaljujejo in bo baje v kratkem poslanih 6000 židov v koncentracijsko taborišče Buchfahrt pri Weimarju.

Stališče Anglije je tukaj bolj rezervirano, kakor ono Francije, ki ga je te dni označil predsednik francoske vlade, češ, da bo Francija v vsakem primeru izpolnila čehoslovaški republiko dano besedo.

Anglija skuša obenem navezati gospodarske stike z Nemčijo in s srednjeevropskimi ter balkanskimi deželami, ki so, kakor poročajo angleški listi, zaprosile gospodarsko pomoč v Londonu.

Če bi ta angleška politika ne uspela, bi utegnila nastati še večja mednarodna zapletenost, kakor je bila doslej.

Rumunija dovoli prehod sovjetske vojske?

Angleški list »Sunday Times« pri naša poročilo svojega varšavskega dopisnika, po katerem je dobila poljska vlada informacije, da romunski kralj Karol ne samo, da ni sprejel Beckovih predlogov, ampak je nasprotno ugotovil, da bo Rumunija v slučaju napada na Čehoslovaško dovolila, da bo sovjetska vojska podpirala Čehoslovaško preko romunskega ozemlja.

Henlein hoče izzivati vojaško intervencijo

Henlein je bil v Nemčiji. Vlada sicer pospešuje pogajanja s čehoslovaškimi krkonoskimi Nemci, toda ti ne popuščajo. Nasprotno. Množe se incidenti in teror, ki jih povzročajo nacisti. V zadnjem času so se celo razširile vesti, da namerava Henlein organizirati stavko Nemcev po nemških in mešanih ozemljih. Teško je uganiti, kakšen namen naj stavka ima. Očividno pa računajo Nemci s tem, da bi stavka povzročila nemire, incidente in teroristične akcije, ki bi jih bilo treba preprečiti. Tedaj pa bi bilo potrebna intervencija.

Anglijo pa izključili.

Razvoj se je tako zoostрил, da bo Anglija končno morala ali vztrajati na svojem načrtu ali pa bo diplomatično podlegla.

Posledice v mednarodni politiki pa bodo še težje.

Nastala je s tem nova akutna kriza, ki meri za tem, da se Anglija odloči za Italijo ali za Francijo, ker bosta sicer Nemčija in Italija utrdili svoje gospodstvo v Sredozemskem morju,

Dve leti vojne v Španiji

Dne 18. t. m. bo poteklo dve leti, odkar je izbruhnila v Španiji vojna, ki jo je zanetil general Franco z uporom proti legalni republikanski vladi. Dve leti podpira vsa svetovna reakcija generala Franca in njegovo armado, ki uničuje z letalskimi napadi v zaledju naselja, mori nedolžne otroke in žene, da bi premagal republikansko Španijo in zadal s tem smrtni udarec demokraciji. Reakcija in kapitalizem podpirata generala Franca, ne morda iz človekoljubja do španskega naroda, temveč zato, ker se bori za tuje interese proti svobodoljubni in demokratični Španiji. Med tem, ko je padlo deset in deset stotisoče španskih delavcev, kmetov in intelektualcev, ki so pričeli neenak obrambni boj z upornimi nacisti in generali, pa vlade demokratičnih držav oklevajo in se zadovoljujejo s plehkimi protesti, ki jih pošiljajo vladi v Burgosu. Franco potaplja angleške in druge ladje. Anglija protestira, za proteste pa se Franco ne meni, ker ve, da so v Angliji na krmilu konservatci, ki pravtako zasledujejo le svoje kapitalistične interese.

V Španiji se torej odigrava težka zgodovinska epizoda, v kateri dobivajo na-

čisti vso podporo, realno v vojski tujih držav, moralno pa v zavlačevalnih diplomatskih akcijah. Položaj republikanske vojske je težak od vsega početka vojne, zlasti, ker se Katalonci niso pravočasno zavedali nevarnosti in prepustili vso borbo republikanski vladi. Predsednik vlade dr. Negrin je ponovno opozarjal Katalonce na težke posledice nesloge ter apeliral na vso republikansko Španijo, da ostane solidarna. Temu apelu se je v celoti odzval le delavski pokret in delavci so bili prvi, ki so zagrabili za orožje in branili republikansko Španijo.

Boj španskih republikancev je herojski, boj za svobodo in demokracijo idealen cilj. Klevete reakcije, ki naj oblastijo te bojevnike, so nekulturno in amoralno zločinstvo nad siromašnim španskim narodom. S čudom občudujemo po dveh letih krvavih bojev te junaške bojevnike proti tuji in domači reakciji.

Zaradi komisije za Španijo se ne morejo zediniti

V komisijo, ki naj bi preštela prosto-

volce, noče nobena država poslati članov. Zaradi tega pojde v Španijo posebna angleška komisija.

Valencijo utrjujejo

Republikanska vojska marljivo utrjuje Valencijo. Vojaški strokovnjaki pravijo, da bo obramba Valencije mnogo lažja, kakor je obramba Madrida ali Barcelone.

Republikanci se hlabro bore

Republikanci so zadnje dni jako dobro vodili svoje obrambne borbe. Nacionalistom se ni posrečilo nikjer prodirati, čeprav niso od Valencije oddaljeni niti 40 kilometrov.

Silni napadi nacistov

se vršijo v 20 km odseku fronte med Teruelom in Saguntom. Že nekaj dni nacisti neprestano obstreljujejo postojanke republikancev, ki junaško branijo vsako ped zemlje in so doslej uspešno odbijali številne srdite naskoke sovražnika.

Avstrijske novice

Mednarodni kongres kirurgov, ki bi se imel vršiti v jeseni na Dunaju, je bil odpovedan, ker so zdravniki osmih dežel sklenili, da se ga ne bodo udeležili. Znamenit angleški kirurg je pisal pripravljalnemu odboru za kongres v Bruslju, da si šteje pod svojo čast, da bi sedaj prišel na Dunaj, kjer so ugledni zdravniki prisiljeni, da pometajo ceste in kjer so sloveče zdravnike odstranili z medicinske fakultete ali jih celo odpravili v koncentracijsko taborišče. V zadnjih dneh je bilo na Dunaju zabeleženih novih 800 samomorov. Velik del samomorov je bilo med nearijskimi zasebnimi nameščenci, ki so po zadnjih uradnih naredbah izgubili službe in niso videli druge rešitve kakor smrt.

»Koroški Slovenec« ima sedaj nalogo, da se znanja koroške slovenske kmete z abecedo nacionalsocializma. Vloga »führerja« je n. pr. v novi državi naslednja: G. Hitler je smrtni vodja nacionalsocialistične stranke in dosmrtni poglavar države. Kot poglavar države je pa istočasno predsednik vlade, ki vrši vso državno oblast, in je istočasno vrhovni poveljnik vojske na suhem, na morju in v zraku. Istočasno je on edini vrhovni zakonodajalec: vsaka od njega izražena volja je vrhovni zakon za vse in svakoogar. Istočasno pa je on tudi najvišji sodnik. Ves nemški narod mu je dolžan zvestobo, pokorščino in spoštovanje.

Uradni dunajski »Völkischer Beobachter« od 8. t. m. objavlja dopis nekega katoliškega duhovnika, ki graja pisanje inozemski katoliških listov, ker obsojajo preganjanje židov, čež, da se to ne strinja s krščansko ljubeznijo do bližnjega. »Beobachterjev« katoliški duhovnik, ki pa svojega imena ne pove, opozarja te liste, da so bili mnogi papeži v srednjem veku tudi antisemiti in navaja tudi zgodovinske primere. Tako da je papež Pavel II. (1464—1471) poleg konjskih dirk vpeljal tudi dirke židov. Pri teh dirkah so morali dirkati stari in mladi ljudje z vrvjo okoli vratu, gledalci pa so jih obmetavali s kamenjem in blatom. Take dirke da so se vršile do leta 1668. Papež Klemen IX. pa da je odredil, da so se morali ljudje pod vodstvom svojega rabina vsako leto na prvi dan predpusta pokloniti papežkemu senatu. Rabin je moral prebrati posebno pismo prošnjo, na kar mu je predsednik senata dal brco v zadnjem plat. S tem je bila ceremonija končana. »Beobachterjev« dopisnik vprašuje, ali bodo inozemski klerikalni listi tudi papeže dolžili, da so bili nekrščanski in nekatoliški?

Francoski narodni praznik

Padec bastile v Parizu 14. julija l. 1789.

Pred 149. leti je nastal dne 14. julija 1789 prvi plamen, ki je objel pozneje vso Evropo. Francoski narod je pod vodstvom ljudskih tribunov ta dan zajel trdnjavo »Bastillo«, ki je služila za ječo političnih jetnikov. Bastilla je bila simbol fevdalne dobe in s padcem tega simbola je vstala po treh letih boja nova svobodna Francija. Duh te svobode se je razširil tudi po ostali Evropi. Širila ga je največ Napoleonova vojska.

Francija ima vsako leto ta dan narodni praznik, ki ga opravičeno slavi, ker smemo ta dan imenovati preporod kulture in civilizacije, ki se po 150. letih še vedno odraža po svojem velikem pomenu med narodi.

Francoski narod se zaveda današnje kritične dobe za svobodo in človeško kulturo in je zaradi tega letos ta dan še prav posebno proslavil.

V tisti dobi so živeli v Franciji tudi veliki duhovi, ki so pripravljali pot človeškemu preporodu.

Krvavi dnevi v Palestini

Nemiri v Palestini se nadaljujejo. Ponovno je prišlo do hudih spopadov med Arabci in Židi, ker Arabci ob vsaki priloiki izzivajo Žide in streljajo kar povprek na svoje nasprotnike. Ustavljen je tudi ves pomorski promet s Palestino, ker so pristanišča zasedena po vojnih ladjah.

Nov ruski poslanik v Berlinu Merakolov je te dni izročil poverljivo pismo kanclerju Hitlerju.

Stavka nameščencev zavarovalnic se nadaljuje, ker se zastopniki zavarovalnic trdovratno branijo sprejeti opravičene in skromne zahteve uradnikov. V Zagrebu odganjajo zavarovalnice s policijo stavkovne straže in grozijo, da bodo odpustile iz službe vse stavkujoče nameščence, če se ne povrnejo takoj na delo.

Regulacija cen kruhu v Osijeku. Osješka občina je zahtevala znižanje krušnih cen. Določila je naslednje cene: beli kruh iz moke št. 2 in 4 po polovici din 3.50 kg; rženi kruh s polovično primesjo moke št. 5 in 6 din 3 za kg.

»Službene Novine« so objavile novo uredbu o razporeditvi gostinskih obratov in hotelov, in so določane tudi najvišje cene, da bi se s tem preprečilo izrabljanje tujcev.

Ukinitev 20 odst. takse na vstopnice za vse javne vaje in tekme sportnih prirediteljev. Vlada je s posebno naredbo ukinila 20 odst. takso na vstopnice k javnim vajah vseh naših viteških in športnih društev. Minister financ Dušan Letica pravi, da državni proračun sedaj lahko utrpi ta dohodek.

Poljska vlada ni izdala vsem Nemcem potnih listov v Poljski, ki so se hoteli udeležiti telovadnega nastopa v Breslavi, ampak le 300 osebam. Kakor poročajo listi, se namerava tudi teh 300 poljskih Nemcev odpovedati potnim listom in tako ne bo Poljska zastopana na tem nemškem telovadnem nastopu.

Potomca Habsburžanov v zaporu. V bivši Avstriji so zaprli oba sina Franca Ferdinanda princa Maksa in Ernesta Hohenberga. Oddana bosta v koncentracijsko taborišče najbrže radi tega, ker je Maks tik pred priključitvijo Av-

strije k Nemčiji razbil izložbeno okno na Dunaju, kjer se je nahajala Hitlerjeva slika.

Nemčija utrjuje nov utrbeni pas ob Luxemburški meji. Baje se vršijo dela z veliko naglico in obratujejo noč in dan.

Kitajska vlada je zaprosila za 40 milijonov funtov šterlingov posojila v Angliji. Chamberlainova vlada namerava to posojilo odkloniti, da se reši očitka, da simpatizira s Kitajci. Menimo, da to ni glavni povod za odklonitev posojila, temveč so v ozadju gotovo še druge namerave.

Japonska vlada je sklenila, da se namerava na mednarodna olimpijada, ki naj bi se vršila leta 1940 v Tokiju, radi vojne stanja odpove. Tudi svetovna razstava se tega leta ne bo vršila na Japonskem.

Ali pojde dr. Maček v Beograd?

Srbski demokrat Ljuba Davidović je v Kragujevcu baje napovedal, da pride dr. V. Maček dne 20. julija t. l. v Beograd na skupne razgovore izvenparlamentarne opozicije.

Angleško-rusko zблиžanje

Sovjetski poslanik Majski, ki se nahaja v Moskvi, se bo v kratkem sestel z angleškimi državniki radi sklenitve gospodarske pogodbe, s katero se bi naj rešila tudi ostala sporna vprašanja med obema državama. Posreduje baje ta sporazum francoska vlada.

Iz govora ministra dr. Korošca pri Sv. Trojici

Notranji minister in podpredsednik JRZ dr. Korošec je na shodu pri Sv. Trojici izjavil glede zunanje in notranje politike sedanje vlade, da odklanja vsake bloke in fronte. — O naših frontaših v Španiji je rekel, da nismo čuli posebnih junaštev. Sicer pa, da se bo sedanja vlada s temi španskimi junaki kmalu strogo pogledala iz oči v oči, ker da nam jih sedaj vračajo. Glede notranje politike pa je izjavil, da je sedanja vlada zanesla v notranje razmere pomirljivost, mir in red in da je s svoje strani ustvarila vse predpogoje za mirno rešitev vseh notranjih problemov. Glede volitev v narodno skupščino pa je rekel, da ne vemo ne ure ne dneva, gotovo pa jih jutri še ne bo.

Poletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

32

— Tudi za tebe, moj dragi soimenec, bi bilo dobro, če bi se še malo posušil, slišiš?!

Ko so me dodobra obdelali radi Gnjedoga in Savelija, smo začeli razpravljati o zapovrstnih delih: Avdjej Nikin, ki je dva tedna hodil po okraju za zaslužkom, je pripovedoval:

— Na treh krajih sem se ustavil in povsod se vasi valjajo v pregrehah, stočejo in se zvijajo od gorja, — preko njih beži ostra žaga in jih reže na dvoje. Z več kmeti sem govoril o razdelitvi zemlje: spočetka so samo zijali, kakor bik v nova vrata, potem pa so začeli javkati in škripati z zobmi.

Na njegovih lepih ustnicah je trepetal žalosten smehlaj, obrvi so se mu mrščile in njegov glas je zvenel utrujeno. Zdelo se mi je, da čim dalje, tem hitreje vene ta veliki, lepo rasli fant, kakor da ga v notranjosti razjeda nek črv.

— V Jelenovki se je Svjatuhin Ivan prvi začel zavedati: kriči kakor da so ga djali v precep, — pogledajte, kaj delajo z nami! A Zvjagin Fedor me ni hotel izpustiti, — od kod jaz vse to vem? Povabil me je k sebi na prenočišče, potem pa je prišel k njemu Svjatuhin in tudi Mitkov, kateremu so v mestu ubili sina. Kar naravnost so me vprašali — se poznaš s tistim od stranke? Rekel sem jim, — mar kmet tega ne bi mogel sam razumeti, mar so za to

potrebni ukazi od drugod? Niso mi hoteli verjeti! Ne — so rekli — ti to prikrivaš! Mi živimo tu že sto in sto let, vendar do dne današnjega nismo doumeli, nismo mogli razumeti, kaj se godi okrog nas in še sedaj ne bi mogli sami s svojim umom dognati, da si hočejo na naših kosterh zgraditi bogataško vas. Vso noč smo se razgovarjali, — narod se prebujal! Ko to gledaš, — te kar za srce grabi...

Dosjekin se je od strani ozrl po njem in hrknul. Aljoša si je z roko drgnil glavo.

— Oh, če bi imeli časopis! — je goreče vzdihnil. — Da bi o vsem tem lahko v njem tiskali! — je povzel Vanja. — Kakor v pravih mestnih časopisih, ne kakor v drobnih letakih!

— Nn-da-a, — je zategnil Avdjej, — ti letaki niso nič pravega, preveč prostaški so...

— Par dobrih inteligentov bi rabili! — je rekel Dosjekin in si zvilj cigareto.

Rad bi mu bil povedal o Filipu, sem se že trikrat sešel z njim in z gospodarjevim sinom, vendar me je nekaj zadrževalo in nisem se mogel odločiti, da bi povedal tovarišem naravnost in jih razveselil, zato sem jim rekel samo dve besedi:

— Inteligenti bodo.

Jegor je dvignil glavo, me pogledal in zažmirkal in je takoj postal bolj vesel, začel je podrobno razlagati, kako bi se morali obrniti do mesta in zahtevati pomoči v knjigah in ljudeh, da je treba po vsem okraju izslediti mladinske krožke in stopiti z njimi v stike.

— Za to delo bomo vpregli kot sla Kuzina. On je najprimernejši. Ampak dati mu bomo morali nekaj denarja na pot, stavec je čisto obubožal.

Vanja, naš blagajnik, je pripomnil:

— Denarja imamo 7 rubljev 49 kopejk.

Jegorjev predlog me ni začudil, — do tega dne nam je Kuzin storil že mnogo različnih uslug, — a Aleksa je še vseeno vprašal:

— Ali ni prezgodaj, uvajati Kuzina v našo stvar?

— Nič se ne boj, — je trdo rekel Jegor, — jaz sem ves ta čas pazljivo za njim sledil, — starček je hudo užaljen, svojim bivšim prijateljem bo mešal štrene kjer bo le mogel, o tem sem prepričan!

Avdjej se je nerodno zadržal po tleh sem in tja, zamižal in počasi rekel:

— Mar je v našem delu mesta zlobi? Narod je že itak dovolj izmučen od zlobe, res!

Kremenaste oči Dosjekina so se zavesitele in on je surovo odgovoril:

— Ko nas bo tisoče in milijone, bomo tudi brez zlobe lahko pograbilili za vrat, kogar bo treba. A da bi te misli vzrasle na taki izmučeni zemlji — se ne smemo izogibati gnoju in nam ga ne sme biti žal, tako je to!

Po nebu plovejo oblaki, ki nas prikrivajo s svojo senco, v sivkastih rečnih valovih plava in se skriva srebrnkasta luna. Drevje je tiho šelestelo, voda je pohlevno plaskutala, gozd in zemlja sta še dihala dnevno toploto, a ozračje je bilo prozorno in vlažno kakor v jeseni. Za vasjo, pri mlinu, so dekleta pelali njih zadirčni, suhi glasovi so se iz daljave zdeli mehki in sočni, kakor pastirjeva piščal.

(Dalle prihodnjih.)

Iz naših krajev

Trboveljski župan 50-letnik

Kakor smo že poročali, je dne 11. t. m. slavil 50-letnico življenja trboveljski župan s. Jakob Klenovšek.

Na predvečer se je pred stanovanjem zbrala ogromna množina rudarjev in drugih občanov, tako da je bil velik tržni prostor popolnoma napolnjen. Rudarji so z godbo na čelu prikorakali iz Delavskega doma. Ko je pevski zbor »Vzajemnost« zapel podokence, je s. Pliberšek Franc v lepem govoru orisal delovanje jubilanta in mu čestital v imenu delavskega pokreta kot borcu za pravice delavstva. Članica »Vzajemnosti« s. Vidičeva pa je izročila s. Klenovšku lep šopek rdečih nageljnov.

Vidno ganjen se je s. Klenovšek zahvalil za čestitke in povdaril, da bo ostal zvest idealom delavskega razreda. Zopet so zapeli pevci, godba pa je zaigrala Marseljezo. Ogromna množica, ki se je udeležila te podokence, pač najbolj prča, kako priljubljen je naš delavski župan s. Klenovšek, ki že dolgo vrsto let neumorno deluje v socialističnem delavskem gibanju. Še na mnoga leta!

TRBOVLJE

Protivraginjski shod. Podružnica ZRZ sklicuje za nedeljo, dne 17. julija s pričetkom ob 9. uri dop. v dvorani Delavskega doma protivraginjski shod. Poročal bo s. Bricelj Niko, tajnik Strokovne komisije iz Ljubljane. Rudarji, udeležimo se polnoštevilo tega shoda.

Veliko veselico priredi delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« v nedeljo, dne 17. t. m. s pričetkom ob 6. uri zvečer na dvorišču Delavskega doma. Za izbornu zabavo je preskrbljeno, saj bo igrala med drugimi tudi delavska godba pod vodstvom kapelnika g. Hudarina. Za ples bo na razpolago velika dvorana, dalje je na sporedu pošta, zapor itd. Na razpolago bodo tudi prvovrstna jedila in pijače. Vabljeni vsi! V slučajju slabega vremena se bo vršila veselica v dvorani. Vstopnina običajna.

Športni klub Amater priredi v nedeljo, dne 17. t. m. velik športni dan. Gostovalo bo moštvo SK Haška iz Zagreba, na predtekmi pa SK Svoboda iz Zagorja. Lahkoatletski miting se bo vršil dopoldne, popoldne pa tekma s pričetkom ob pol 4. uri na igrišču SK Amaterja. Po tekmi pojdemo na veselico »Vzajemnosti«.

VELENJE

Važno zborovanje rudarjev se bo vršilo v nedeljo, dne 17. julija s pričetkom ob 10. uri dopoldne v hotelu Rak z dnevnim redom: 1. Poročilo o konferenci mednarodnega urada dela v Ženevi; 2. poročilo o občnem zboru glavne bratovske skladnice; 3. razno. Poročal bo s. Arh iz Zagorja. Rudarji, udeležite se zborovanja polnoštevilo. — Odbor ZRZ.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zašlužek. Dopisli: Anos, Maribor, Orožnova 6.

Dr. Avg. Reisman:

Pri dr. Oto Bauerju v Brnu

Spomin na zadnji obisk.

Lansko zimo me je vodila pot v Prago. Moral sem tja preko Dunaja in Brna in sem zato sklenil, da med potjo obiščem v Brnu tudi avstrijskega emigranta, urednika »Kampfa« in »Arbeiter-Zeitung«, nedavno umrlega sodruga dr. Oto Bauerja.

Ta obisk smo sicer prijaviли že vnaprej iz Maribora. Radi svoje »previdnosti« pa sem še iz Dunaja sporočil Oto Bauerju, da pridem v Brno ta in ta dan.

Naslednje jutro sem se v skoro praznem brzovlaku hitel prot Brnu in se veselil trenutka, ko bo mogel govoriti s pisateljem iz »Kampfa«, kjer so mi njegovi temeljiti članki od številke do številke večali občudovanje njegovega obsežnega znanja, čudovitega spomina in krasnega jezika. Vrtar zadruženega doma »Vče« mi je brez nadaljnjega pokazal pot v 5. nadstropje, kjer je takrat bival Oto Bauer s kadrom svojih ljudi, med katerimi me je posebno ganljivo sprejel kot — domačina — bivši šef-

MARIBOR

Prehitro so se veselili

Pekovski mojstri morajo plačati kazni radi kršitve uredbe o omejitvi nočnega dela

V vrstah pekovskih mojstrov je svoječasno zavlado silno veselje, ko so vplivni gospodje šli v Beograd intervenirat za odpravo oziroma spremembo določil o omejitvi nočnega dela v pekarnah in je bilo v finančni zakon vneseno določilo, da se lahko črtajo kazni za prestopke te naredbre. Ko so bili ustavljeni tozadevni rubeži, so mojstri, ki niso hoteli omejiti nočnega dela, naravnost triumfirali, pomočniki so bili prisiljeni delati zopet po starem delovnem času in končno so tudi podlegle tiste pekarnice, ki so takoj, ko je stopila naredba v veljavo, pričele obratovati po novih predpisih.

Te dni pa so doživeli pekovski mojstri v Sloveniji hudo razočaranje, ker se je nenadoma pojavil pri mojstrih, ki so bili svoječasno radi kršitve uredbe kaznovani z denarno globo, ektsekutor, ki je zahteval, da plačajo naložen

kazen. Nekateri so se skušali izgovarjati na vse mogoče načine, toda nič ne pomaže, rubežni organ ne pozna usmiljenja. Ubogi mojstri bodo gotovo zopet iskali pomoči pri njihovem mogočem mariborskem zaščitniku, ki jih bo skušal potolažiti z znanim »bo že, bo že«, ali pa jo bo mahnil zopet naravnost v Beograd, kjer bo skušal dopovedati merodajnim gospodom, da so mu nakopali silno blamažo pri mariborskih pekovskih mojstrih.

V našem listu smo ponovno opozarjali, da je uredba o omejitvi nočnega dela še vedno v veljavi in se je morajo mojstri držati.

Pomočniki tudi ne bomo mirovali in je organizacija baje že pripravila večjo število ovadb pekovskim mojstrom, ki kršijo uredbo o omejitvi nočnega dela.

Župljani so zadelali župniku studenec. Šele pred dobrim letom so premestili priljubljenega kaplana iz Ribnice na Pohorju v Sv. Jurij v Slov. goricah, ker se je g. kaplan v Ribnici preveč bratil s tamošnjimi kamoselci. Domnevali so, da bodo kaplanu odrezali peruti, če ga premestijo v čisto kmečki Sv. Jurij, kjer so župljani ob volitvah skoro vedno oddali 100% za SLS. Toda pri Sv. Juriju je ljudstvo kaplana tako vzljubilo, da je postal »nevaran« in zopet so ga premestili daleč proč, čez hribe in doline in mladi Kristusov namestnik že skoraj sam ne ve, kolikokrat je že moral na ta način romati s culo v roki. Ljudstvo pa je tudi na svoj način izkazalo svoje nazore o tej premestitvi: najprej so priredili kaplanu tako slavnostno odhodnico, kakor da bi instalirali novega župnika. Vse je bilo presenečeno in ganjeno ob tem slovesu. Še večje presenečenje pa je bilo naslednje jutro pri Sv. Juriju, ko so našli župnikov studenec do vrha zabasan s senom, ki so ga neznanči ponoči znosili iz bližnjih travnikov v studenec; pa ne samo to, na župnišču je bilo razbitih tudi nekaj okenj. Temeljita preiskava pa še do danes ni iznašla krivcev, ljudje molčijo kakor grob, v celi far nihče nič o tem ne ve. . . Glas ljudstva, glas božji.

Karambol. Na Tržaški cesti je v soboto, dne 9. t. m. povozil nek motociklist delavca-kolesarja, ko je hotel zaviti v Nasipno ulico. Le po srečnem naključju se pri karambolu ni zgodila hušja nesreča. Zato vozite previdno!

Mariborska industrija. Pred sto leti je bil Maribor še kmetiško mesto in šele po zgraditvi železnice sta pričela prednjačiti v njem trgovina in obrt. Pozneje se je iz obrta razvila tudi prava industrija, predvsem usnjarska, mlinška in lesna. Vendar je bila do osvobodjenja edina res velika domača industrija le delavnica Južne železnice. Pravo veleindustrijo v modernem smislu je pa dobil Maribor šele po osvoboditvi v tekstilni industriji. Sedaj ima 16 tekstilnih tovarn, ki zaposlujejo več ko 6000 delavcev, delavk in drugih nameščencev. Razen te ima Maribor tudi lepo razvito kovinsko, kemično in razno drugo industrijo. Vseh, velikih, srednjih in malih industrijskih obratov je v mestu in okolici skoraj 100. Vsa ta velika industrija bo z vsvo svojego mnogolikim produkcijo prikazana najlepše na letošnjem VII. Mariborskem tednu od 6. do 15. avgusta.

Nogavice, kombineže, vel. izbira pri Jakob Lah, Maribor

Glasbeno društvo žel. del. in uskl. priredi dne 24. julija t. l. članski zlet v Slatino-Radence. Radi ojačenja vlaka in preskrbo kosila prosimo, da se udeleženci prijavijo čimprej pri društvenih odborikih. Odpeljemo se iz Maribora gl. kol. ob 5.32 uri in sicer ob vsakem vremenu. Člani in prijatelji godbe vljudno vabljeni.

L. kolesarsko društvo tekstilnih delavcev vabi društvene člane in ostale prijatelje društva na izlet na Pohorje k Arehu v nedeljo, dne 17. t. m. Odhod z vlakom v Ruše ob 5.40 uri.

CELJE

Delavci, brigajte se za svoje pravice. V zadnjem času so si pri nas izbojevali dobro kolektivno pogodbo slikarski in pekovski pomočniki. Sedaj se pripravljajo tudi mizarski pomočniki, da bi izboljšali svoje delovne pogoje, le delavstvo v večjih tovarnah spi, kakor bi mu ničesar ne primanjkovalo. V tovarnah je sicer tudi nekaj zavrednih delavcev, ki vedo, kako bi bilo mogoče izboljšati mižni položaj, v katerem se delavci nahajajo, žal je pa mnogo večje število nezavednih delavcev, ki bi sicer radi uživali, kar bi jim organizirano delavstvo priborilo, nočejo se pa za svoje pravice tudi boriti. Brez borbe pa ni uspehov, zato apeliramo na vse neorganizirane, da vstopijo v organizacijo in širijo med delavstvom solidarnost, ker le ta pot vodi k lepši bodočnosti.

Organizirani delavec.

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« je letos že dvakrat nameravalo prirediti »Cvetlični dan«, kakor se je doslej vsako leto vršil. Čist dobicek te prireditve je namenjen za širjenje izobraževalnega dela med delavstvom, zato je tem bolj nerazumljivo, zakaj je bila prošnja »Vzajemnosti« za dovoljenje te prireditve že dvakrat odklonjena.

Uprava »Delavske Politike« istotako opozarja, da gospod Lančič Jakob ni njen poverjenik in tudi ni upravičen v njenem imenu kasirati naročnine ali kakršnihkoli drugih zneskov.

Opozorilo! Podružnica SMRJ je na seji, dne 8. t. m. izključila iz svojega članstva delavca Lančiča Jakoba, ki je bil član sekcije SMRJ »Apnenik«. Opozarjamo, da Lančič Jakob ni upravičen kasirati kakršnekoli prispevke za podružnico SMRJ v Celju.

Kino Dom - Celje

17. julija: Velefilm **Grofica Walewska** z Greta Garbo. — 18., 19., 20. julija: **Krik življenja**. — 21., 22., 23. julija: **Kadar umolknejo topovi (Der Friede brach aus).**

ŠTORE

Na članskem sestanku, ki se je vršil v nedeljo, dne 10. t. m. je poročal za Strokovno komisijo s. Jakomin iz Ljubljane. Iz poročila je bilo razvidno, da je danes bolj kakor kdaj koli poprej potreba, čuvati solidarnost med delavstvom in disciplino v organizacijah. Teča bi se morali zavedati prav vsi člani, zaupniki in funkcionarji organizacij. Članstvo v Šmatarni pozivamo, da se še tesneje strne okrog naše podružnice SMRJ. Kdor še tava izven organizacije, naj čimpreje vstopi v naše vrste, da bomo lahko uspešno branili naše skupne interese.

urednik dnevnika »Arbeiter-Wille« iz Graza, v skromni sobici, kjer mu je ravno stregla, bolniku, ljubeznjiva soproga. Železna postelja, omara, miza in menda dva stola. V sosednji sobi so brneli pisalni stroji in se menjavali obiski.

V čakalnici sem našel še nekaj znancev iz Graza. Domotožje je ležalo v očeh vsakega in vsi že tedaj v obnošenih oblekah, sledovi težkih dni na čelu.

Oto Bauer je imel ravno dolgo konferenco, ki je pomenila novo preizkušnjo, novo razočaranje. Avstrija je začela kocketirati s Čehoslovaško in prvo plačilo bi naj bilo žrtvovanje avstrijskih emigrantov, ustavitve vsakršnega njihovega delovanja. Pisanje emigrantske »Arbeiter-Zeitung« in »Kampfa« zaslepljenim dunajskim sovražnikom delavstva seveda ni bilo všeč, posebno ko so kljub zastraženim mejam prihajali ti listi v stotisočih izvodih na Dunaj. Praga je zopet branila Dunaj in je po svojem notranjem ministru pritiskala na Bauerja.

Ravno v to situacijo je padel moj obisk. Šele po mojem odhodu sem zvedel, da so tiščale za Bauerjevimi zgubančenim čelom te skrbi. In vendar je bilo prvo njegovo vprašanje —

skrbe za mene. »Ali hočete iti nazaj na Dunaj?«, me je vprašal zaskrbljeno. »Ne, nazaj se peljem direktno preko Linza, Brucka in Graza.«

Nisem vse razumel, odkod ta njegova skrb. Šele nato mi je kratko odprl oči, češ, kako morem biti tako nepreviden in iz Dunaja na odprti karti pisati »izdajalcu« dr. Bauerju v Brno, da se z njim snidem? Le avstrijski »šlampariji« je pripisati, da je šla dopisnica neopaženo preko meje in da me vsled tega niso pred odhodom aretirali. Javno, da mi je postalo pri teh besedah silno toplo.

Oto Bauer pa je s tem mojo naivnost preseskal in že je bil ves poln vprašanj, kako je z nami, kako dihamo, kako Jugoslavija v Evropi, napram Italiji, Pragi in sem takoj videl, da je do podrobnosti v vsem doma, z vsemi simpatijami na strani Jugoslovanov, zlasti našega delovnega ljudstva. Spomnil sem se takoj nekaterih njegovih člankov, polnih razumevanja in ljubezni za demokratično Jugoslavijo.

Samo rahlo je namignil, da jim tudi v Brau delajo težave, toda tudi to bolj z razumevanjem in sočustvovanjem Prage, kot z očitkom. Mož je predobro vedel, da se s takimi »uslu-

Žolni kamen bo odstranjen v najkrajšem času!

Sargov KALODONT
proti zobnemu kamnu

HRASTNIK
Zveza rudarjev Jugoslavije, podr. Hrastnik, priredi v nedeljo, dne 17. julija t. l. ob 4. uri pop. v prostorih Konzumnega društva rudarjev veliko vrtno veselico, na kateri bo razvit krasno renoviran društveni prapor. Upamo, da bodo naši delavci, kakor tudi rudarji sosednih rudnikov, to našo prireditev polnoštevilo posestili. Sodeluje hrastniška rudarska godba na pihala. Vstopnina se ne bo pobirala. Prodajali pa se bodo slavnostni znaki, zato bo pa dobil vsak udeleženeec, ki kupi tak znak, brezplačno nekaj za spomin. Vabljeni vsi! Družnost! Odbor.

Trganje lepakov. Ko smo za 10. t. m. plakirali po Hrastniku, nam ni niti na misel prišlo, da se baš za našo kulturno prireditev zgodilo nekaj nadutih smrkolinov in nam lepake potrgalo. Gotovo so si mislili, da bodo s tem, da nam trgajo lepake, napravili veliko junaštvo. Priporočali bi jim, naj vprašajo svoje prijatelje, ki so se ravno isti dan vrnili iz Prage od vsesokolskega zleta, ako jim ti to odobravajo. — Mislimo da ne, ker oni, kateri so bili v Praži, vedo in so se tudi prepričali, da je treba pustiti vsakemu svoje mnenje. Vemo tudi, da to ne odobrava niti vodstvo, kateremu oni, ki so to napravili in katere osebo poznamo, pripada, če pa, potem vemo, s kom imamo opraviti in priporočamo, naj še prihodnjih poskusijo svojo srečo pri trganju lepakov. Nasvetujemo jim pa, da se skrrijejo v temno noč, da jih nihče ne bo opazil, ker drugače ne bomo več tako prizanesljivi.

30-letnico pevskega društva »Vzajemnost« II Hrastnik smo morali vsled slabega vremena preložiti na 24. julija 1938 z istim sporedom. Prosimo vsa društva, katera so se hotela udeležiti naše proslave, da se iste udeležijo dne 24. t. m. Torej na svidenje dne 24. julija v Hrastniku!

LITIJA
Izlet. Prvo delavsko kolesarsko društvo priredi v nedeljo, dne 17. t. m. kolesarski izlet na Trebeljevo in Vevče. Odvoz točno ob 1 uri izpred lokala g. Lapa. Vabljeni vsi prijatelji delavskih kolesarjev. — Družnost!

ŠMARTNO PRI LITJI
Brez krsta so morali 9. t. m. odnesti iz tujkajšnje cerkve novorojenčka, ker je gospod župnik odklonil krst. Kaj je zakrivil ta nedolžni črviček, da ni bil krščen, nevedno! Vsekakor pa to ni v skladu s svetopisemskim izrekom: »Pustite male k meni.«

KRANJ
Kilometrška označba na križiščih naših cest so zelo netočna. Sedaj nameščajo nova kazipota, na katerih pa so drugačne označbe km kakor so bile na dosedanjih. Po nekod znaša diferenca kar par km. V neki vasi je na pr. označeno, da je do Kranja 8 km, komaj pa prideš dober km iz vasi, pa stoji na stari označbi 9 km. Zopet drugod so tudi na novih kazipoti km nepravilno označeni in je diferenca kar po 3 km. Tujec lahko dvomi, če hodi v pravo smer, zato takšna povrhnost ni baš dobra reklama za tujski promet in bi bilo želeli, da se ti nedostatki čim prej odpravijo.

gami« ne dela zunanja politika in kmaku se je pokazalo, da je bila odrejena preselitve Oto Bauerja in njegovega časopisa res samo neobtrebna žrtev napačno gledane birokracije, kot je to zapisalo tudi »Pravo lidu« ob prički smrti Oto Bauerja.

Ko sem po uri kramljanja segel temu velikemu duhu, Oto Bauerju, v roko in mi je izročal tople pozdrave na naše ljudi, mi je bilo tesno njegovo lice je bilo razorano, oči razbolele, pogleda, obleka — da sem moral pred njo umakati oči. Mož, ki je tako ogromno delal, tako storil in pretrpel za najglorijim znanjem, ki se je v februarjskih dneh boril z ljudstvom na barikadah proti Feyovim kanonom, pa mora živeti tam v pusti sobi petega nadstropja, medtem ko pripravljajo njegovi preganjalci torišču njegovega dela novo ponizanje in novo smrt.

Kako so se njegovi ožji prijatelji v pariškem krematoriju poslavljali od njegovega pepela, to mogli reči le eno, kar sem videl že lansko zimo v Brnu: Tudi za moža tako močne energije, kot jo je imel Oto Bauer, je bilo preveč dela in trpljenja.

Nezlomljena demokracija v nemških krajih ČSR

Prisnetljiva manifestacija nemških socialističnih telovadcev. — 8000 oseb v sprevedu, 12.000 na slavnosti.

»Pravo Lidu« poroča o nedeljski socialistični slavnosti iz Usti nad Labo:

»Nemška socialistična delavska telovadna organizacija »ATUS« (Arbeiter Turn- und Sportverein) je priredila v nedeljo v mestu Usti nad Labo okrogno telovadno slavnost, ki je zaostala po nedavnih občinskih volitvah pomembna politična manifestacija za čehoslovaško republiko, demokracijo in socializmu zvestih pristavev ueste okolice. Spreveda se je udeležilo mnogo čez 8000 oseb. Udeležba na slavnosti v grajskem parku pa je bila še številnejša in je dosegla skoro 12.000 oseb. Prisnečeni so bili celo prireditelji, še bolj pa nasprotniki.

Telovadni nastop je obstojal iz prostih vaj mož in žen, telovadne mladine in lahkoatle-

tičnih tekem in je vse skupaj kazalo znatno tehnično višino in telovadno gibčnost pokreta.

Udeleženci so ob burnem ploskanju in navdušenju sprejeli govore predsednika »ATUS«, senatorja s. Müller-ja, poslance predsedstva nemške soc. dem. delavske stranke in poslankinje s. Kirpalove za žene ter s. Vacka za čehoslovaško soc. dem. delavsko stranko.

Vsi govori so povdarjali moč pokreta v boju za demokracijo in pripravljenost braniti republiko, če bo treba tudi z življenjem.

Prave viharje pritrjevanja so vzbujali zlasti vsi deli govorov o volji: braniti se, tudi z orožjem v roki proti diktatorskemu totalitnemu in fašističnemu pokretu in proti vsem silam, ki bi hotele seči na čehoslovaško republiko.

zval delavstvo, da naj pridno čita naš časopis »Delavska Politika«, zlasti pa naj naročniki v redu plačujejo naročnino in pridobivajo našemu listu nove odjemalce in čitatelje. Vsi govorniki so želi za svoja izvajanja dolgotrajno odobranje. Pred zaključkom so zborovalci darovali po svojih močeh nekaj za tiskovni sklad, kateri znesek smo izkazali v zadnji številki našega lista. Zborovalci so se razšli z trdnim sklepom, da bodo šli na delo za svojo strokovno organizacijo in »Delavska Politika«.

Vsem ljubiteljem lepih knjig priporočamo, da si naročijo knjige Cankarjeve družbe. 4 lepe knjige bodo stale le Din 20.—. Prijave sprejema poverjenik CD s. Pernausel Ignac. Knjige bodo dobili le naročniki, zato ne odlašajte in naročite knjige takoj! — Družnost!

SENOVO PRI RAJHENBURGU

Razburljiv pogreb žrtve Save. Na praznik je pri kopanju v Savi utonil 21letni trgovski poslovođa g. Tine Šuln, sin rudarja, brat naših sodrugov. Šele po tridnevnem iskanju so našli njegovo truplo v Dobovi pri Brežicah in ga prepeljali v Rajhenburg, kjer se je vršil minulo nedeljo pogreb. Pokojni je bil zelo priljubljen med ljudmi, ki se jih je zbralo okrog 400 k pogrebu, med njimi Sokoli in mnogo rudarjev. Ob začetku pogreba pa je to množico ljudstva presenetil duhovnik, ki je naenkrat opozoril ljudi, da se naj morebitni govorniki od pokojnega takoj sloviijo, češ, da bo na pokopališču govoril samo on imenom cerkve. Res je nato spreговорil za Sokola pokojnemu članu g. Debeljak in sicer prav kratko, ker je bil očitno osupljen nad nepričakovano izjavo g. dušebrižnika. Po tem govoru je duhovnik, obrnjen proti rudarjem, zopet vprašal, če bo govoril še kak »lajik«? — na pokopališču ne bom pustil nobenemu govoriti — ali pa gremo.« V cerkvi so že prižgali sveče, da bi se opravili običajni mrtvaški obredi, toda dušebrižnik je ukazal odločno: »Kar na pokopališču!« — Čeprav se je udeleževal pokojni vsako nedeljo maše in tudi njegovi stariši in bratje, se je ljudstvu zdelo čudno, da duša pokojnega ni smela po zadnji blagoslov v cerkev in so padale opazke, da je temu najbrž krivo »Sokolstvo« pokojnega in pa, ker je bil sin trpina-rudarja. Toda napetost pogrebecev se je stopnjevala še med govorom duhovnika, ki je rekel, da so »na onem svetu še vices. Rudarji globoko sočustvujejo z rodbino pokojnega, da se je morala na tak razburljiv način ločiti ob težki izgubi in bridki nesreči mladega in nadebudnega Tine Šulna. — Rudar.

»Toti list«, ki izhaja v Mariboru, je list za humor in satiro. Že mnogo je imel predhodnikov, ki so vsi neslavno preminuli. »Totemu listu« ta nevarnost najbrž ne grozi, kajti že po 9. številki je zanimanje in povpraševanje po njem velikansko. Staro in mlado ga kupuje in čita. Kdor bi list želel prejemati na dom po pošti, naj piše dopisnico na naslov: Uredništvo »Totege lista«, Maribor, Cvetlična 12. Na razpolago je še nekaj starih števil. Celoletna naročnina znaša din 30.

Delavski pravni svetovalec

Dota (Sv. Pavel pri Preboldu)

Vprašanje: Moj brat, ki je star 17 let, živi in dela na očetovem posestvu. Sedaj ga pa oče naganja s posestva. Brat bi se šel rad učiti kakšnega obrta. Ali lahko zahteva od očeta, da mu izplača doto, tako da se bo mogel vzdrževati med učno dobo?

Odgovor: Dote sicer Vaš brat ne more zahtevati, pač pa se lahko v primeru, da ga oče preganja s posestva, obrne na sodišče, ki mu bo določilo vzdrževalnino in jo naložilo v plačevanje očeta. Ako to ustreza imovinskimi priklkami očeta, ima sodišče tudi pravico dovoliti Vašemu bratu, da se gre učiti obrti tudi proti volji očeta, zadevne stroške pa naložiti očetu v plačilu. Brat naj se v to svrhu obrne na varstvenega sodnika.

Začasni delavci (Štore)

Vprašanje: Bil sem že pred več meseci sprejet v službo začasno. Ali me ima podjetje še vedno pravico vsak čas odpustiti?

Odgovor: Po obrtnem zakonu lahko traja zaposlitev za začasno potrebo največ en mesec, tako da Vas lahko podjetje prvi mesec vsak dan odpusti, ako ste bili sprejeti le začasno. Po prvem mesecu pa Vam mora kljub temu odpovedati službo na 14 dni.

Dedna pravica nezakonskega otroka (Leše)

Vprašanje: Oče mojega nezakonskega otroka se je pred kratkim smrtno ponesrečil. Zapustil je večje premoženje. Kdo bo imel pravico do tega premoženja, ali moj otrok, ali sorodniki umrlega?

Odgovor: Nezakonski otrok nima zakonite dedne pravice po očetu. Podedovati bi mogel samo, ako ga oče v oporoki postavi za dediča. Če se to v Vašem primeru ni zgodilo, bodo podedovali premoženje očeta Vašega nezakonskega otroka očetovi sorodniki. Vendar pa bo smel otrok zahtevati vzdrževanje od njih, ravnotako kot ga je prej lahko zahteval od svojega očeta, seveda pa le do onega zneska, do katerega bodo po očetu podedovali.

XIV. mednarodni kongres kovinarjev v Pragi

V povojni dobi si je svobodna čehoslovaška republika pridobila v mednarodnem svetu politično, kulturno in socialno izredno velik ugled. Učitelj demokracije in svobode Masaryk je bil nje ustanovitelj ter voditelj. Z istimi idejami je prepojen sedanjí predsednik republike dr. Beneš.

Z ozirom na te vrline otoka demokracije in svobode v srednji Evropi se tam kar vrste mednarodni kulturni, socialni, gospodarski in politični kongresi, ki svobodno razpravljajo o življenjskih vprašanjih človeškega razvoja.

Te dni je imela v Pragi tudi naša mednarodna kovinarska organizacija svoj XIV. mednarodni kongres, in sicer v dneh od 11. do 14. t. m. Kongres je pozdravil socialni minister s. inž. Nečas.

Kovinarska internacionala je med najpomemb-

nejšimi članicami naše strokovne internacionala, ker ima svoje organizacije po vseh deželah dobro izvedene.

V izvršnem odboru internacionala so bili do kongresa: Leon Chevalme (tajnik francoske zveze), Thomas Mc Kenna (tajnik angleške zveze), Anton Hampl (predsednik čehosl. zveze in predsednik soc. dem. stranke), Aksel Svensson (tajnik švedske zveze), Konrad Ilg (tajnik švicarske zveze) in Peter Andersen (predsednik danske zveze).

Vsi delegati kongresa so prišli v Prago s radostjo ter izražali ob vsaki priliki priznanje republiku in zlasti tudi zdravemu delavskemu gibanju, strokovnemu in političnemu, ki najvzorčneje vrši naloge socialističnega delavskega gibanja.

Kako se bo odločila Anglija

Britski plan so odbili v Burgosu in v Valenciji. Republikanska vlada namreč ne more sprejeti načrta, ker je zanjo huji kakor za Francovcve.

Kakor pa poročata angleški in francoski list istočasno, gre še vedno za Španijo francoskim prijateljem, ker upajo s tem doseči gospodstvo v Sredozemskem morju. Nemčija je že zastrazila ob afriški strani Gibraltar in Ceuto ter organizirala propagando proti An-

gliji v severni Afriki. Načrti so bili v ta namen izdelani že pred meseci.

Vsa londonska pogajanja in soglasjanje z raznimi načrti so bila le preteveza za zavlačevanje rešitve španskega problema, če se te vesti potrdijo.

Kaj bo Anglija storila na vsa ta razočaranja, če smemo to tako imenovati je vprašanje duhovne prisotnosti. Moralno pa je zaradi angleške politike te pena tudi francoska republika.

Posojilo za bolnišnice

Osrednji urad za socialno zavarovanje v Zagrebu je načelno sklenil, da dovoli posojilo banovinom in občinam v znesku 104,4 milijone dinarjev.

Dravska banovina dobi sukcesivno od tega posojila 43 milijonov dinarjev, ki se naj vrne v 25 letih. Posojilo se bo obrestovalo po 6 odst.

Znesek naj se porabi za bolnišnice in zavetišča. Razširile se bodo bolnice v Mariboru, Celju, Ptuj, Slovenjgradcu, Murski Soboti, Brežicah in Novem mestu. Ustanovi pa se bolnišnica v Gornji Radgoni.

Prvi del tega posojila se izplača (20 milijonov) šele bodoče leto.

JESENICE

Razveseljiva spreobrnitev. Tukajšnji »Tovarniški vestnik« piše v svoji 13. številki z dne 1. julija t. l. pod gospodarskimi zanimivostmi tudi to-le: Angleži kupujejo največ od nas. V mesecu aprilu se je zopet pokazalo, da je postala Anglija naš najboljši odjemalec. Prijateljstvo z Anglijo je torej bolj resnično kot smo mislili. Prijateljstva se ne vidi toliko v paradah, kot pa v gospodarskih koristih. Anglija ne kaže nobenih papirjev, nego plača vse v gotovini. — To poročilo nas veseli, ker vidimo, da se je »Tovarniški vestnik« v svojih simpatijah vendarle malo spreobrnil — svojčas je namreč izražal svoje simpatije veliko bolj onim, ki se izživljajo v paradah in kažejo samo papirje. Upamo, da ta dokaz spreobrnitve ne bo ostal bela vrana in da bo priletelo še več lastovk, ki bodo potrdile, da je v mišljenju »Tovarniškega vestnika« res nastala že davno potrebna in pričakovana osvežujoča pomlad.

Izlet ruških sodrugov. V nedeljo, dne 10. t. m. so se pripeljali ob 9. uri zjutraj v hudem dežju na Jesenice sodruzi iz Ruš, 25 po številu. Ker je na Jesenicah že od prejšnjega večera deževalo, jih jeseniški sodruzi niso pričakovali. Vendar so se kmalu zbrali, da pozdravijo delavce Tovarne dušika iz Ruš, ki so se zjutraj ob 3. uri odpeljali iz Ruš ob lepem vremenu. Jeseničani so Rušanom pod vodstvom ss. Staneka in Fritza pokazali vse znamenitosti Jesenic. Tovarno smo si ogledali samo od zunaj, ko je okrog 11. ure dež ponehal. Po kosilu v Delavskem domu na Savi so se sodruzi odpeljali ob 1. uri popoldne proti Bledu in Bohinju, kjer so se gotovo imeli lepo, ker je popoldne zasijalo sonce in je bil pogled na planine, obdane z nanovo zapadlim snegom, res nekaj lepega. Ruški sodruzi so si želeli še ponovnega izleta v naše gorenske kraje.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo ob 3. uri popoldne samo ob slabem vremenu) krasen velfilm »Pesem zadnjega kočijaža« (dunajski zvoki) z L. Slezakom v glavni vlogi. Med dodatki tudi Paramountov zv. tehnik. Sledi: Mister Dolar na Dunaju.

TEZNO PRI MARIBORU

»Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 17. julija s pričetkom ob 15. (3.) uri na vrtu gostilne Felic vrtno veselico s peštrim sporedom kakor: srečolov, strelišče itd. Igra Glasbeno društvo žel. delavcev in uslužbencev. Vabimo vsa delavska društva. — Odbor.

Kremacija v Čehoslovaški. V mesecu juniju t. l. je bilo v čehoslovaških krematorijih vpepeljenih 542 umrlih oseb. Po številu kremacij je na prvem mestu Praga z 230, dalje Liberec 55, Pardubice 43, Brno 39, Moravska Ostrava 35, Most 27, Plzen in Strekov po 22, Ribaře 17, Nimbürg 16, Olomouc 14, Češke Budějovice in Semily po 10. Iz skupnega števila je bilo 321 moš in 221 žen, med temi brez konfesije 142, rimskih katolikov 240, čehoslovaških 98, protestantov 53, izraelitov 17 in neznane vere 1. Iz Češke jih je bilo 451, iz Morave in Šlezije 80, iz Slovaške in Podkarpatske Rusije 10 in iz inozemstva 1. Od otvoritve prvega krematorija v republiku po prevratu je bilo že vpepeljenih 74.749 oseb.

STUDENCI PRI MARIBORU

Delavska kulturno društvo »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 31. t. m. II. mladinski dan, na predvečer, v soboto, dne 30. t. m. akademijo s pričetkom ob 8. uri zvečer. V nedeljo dopolne pa bo koncert v studenskem parku in sicer ob pol 11. do 12. ure — Naproša se vse kulturne, športne in strokovne organizacije, da ne priredijo na ta dan nobene prireditve in da se udeležijo te proslave. — Odbor.

Vrtna veselica prvega godbenega društva tekstilnih delavcev je bila radi slabega vremena dne 10. t. m. preložena in se bo vršila v nedeljo, dne 17. julija s pričetkom ob 15. uri na vrtu gostilne Hartberger v Studencih. Tekstilni delavci, dokažite s polno udeležbo, da je godba vaša. Prisrčno vabljeni vsi! Vstopnina prosta.

B. RANGUS - KRANJ

Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega orodja, kristala, optike itd. Zahtevajte brezplačni cenik!

Stavbene parcele!

Prodajam več stavebnih parcel v bližini mesta Celja. Vprašati pri Permozer Teresija, gostilna Gaberje

Kis za vlaganje

Izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov ter žganjarna.

JAKOB PERHAVEC

Maribor, Gosposka ulica št. 9 — Telefon št. 25-80

Špirit za vlaganje

Vedno v zalogi: Rum, konjak, slivovka itd.

Na debelo! Na drobno!